

Posudek vedoucího diplomové práce

Ing. Beata Wolfová

Adaptace neuropsychologického dotazníku EBIQ pro účely diagnostiky emočních a psychosociálních problémů po poranění mozku.

FF UK, Katedra psychologie, Praha 2012

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Petr Kulišťák, Ph.D.

Oponent: PhDr. Luděk Stehlík, Ph.D.

Problematika péče o jedince s poraněním hlavy není prozatím vyřešena hlavně v postakutní a chronické fázi (období rehabilitace). Značné nedostatky jsou také ve zjišťování potíží, které souvisí s emočním prožíváním takto postiženého člověka, jeho psychosociální adaptací a též bývají opomíjeny osoby blízké, na nichž obvykle spočívá hlavní podíl péče o člověka s poraněním mozku. Diplomová práce paní Ing. Beaty Wolfové se snaží přispět k částečnému řešení této neblahé situace adaptací diagnostického nástroje ke zjišťování stavu ve výše uvedených oblastech.

Autorka svou DP zpracovala podle tradičního schématu, tj. části teoretické (51 str.) a výzkumné (41 str.), které doplňuje rozsáhlé písemnictví (97 titulů), seznamy obrázků, tabulek a grafů a přílohy (členěny do oddílů A-E).

Úvodní literární přehled se skládá ze tří základních kapitol, které se týkají neuropsychologie emocí, emočních a psychosociálních problémů po poranění mozku a neuropsychologické diagnostiky v této oblasti. V první se krátce autorka DP zmiňuje o neuroanatomickém podkladu emocí, dále rozebírá některé aspekty emočního prožívání a na základě literárních zdrojů nabízí vlastní interpretační modely vzniku, zpracování a projevů emocí. Totéž pak provádí ve specifické situaci porušení integrity poraněním mozkové tkáně. Posléze podává krátké literární shrnutí aktuálních poznatků o medicínských aspektech základních traumat mozku v širším pojetí, tj. traumatických poraněních a cévních mozkových příhodách. Na ně navazuje vstup, týkající se procesu rekonvalescence a uzdravování spolu se souvisejícími problémy emočními a psychosociálními, které v této fázi celého procesu začínají vystupovat do popředí. V kapitole neuropsychologická diagnostika shrnuje některé základní poznatky o používaných metodách a upozorňuje na potíže s omezenou širší nabídkou nástrojů pro zjišťování změn v oblasti emocí a sociální adaptace po úrazu hlavy. Zde autorka DP uvádí přehled ve světě používaných sebehodnotících škál a dále se zabývá historií vzniku a teoretickým pozadím dotazníku European Brain Injury Questionnaire (EBIQ).

Empirickou část své DP uvádí paní ing. Beata Wolfová vymezením jejího cíle, jímž je adaptace dvou verzí EBIQ (pacientské a druhé, určené pro osoby jim blízké) a dále formuluje čtrnáct východiskových hypotéz. Výběrový soubor zahrnoval celkem 82 osob (46 pacientů a 36 osob blízkých). Jsou popsány další, souběžně použité metody, jež jsou vesměs známé diagnostické nástroje, a to MMSE (krátká škála pro posouzení stavu kognitivních funkcí), SCL-90 (dotazník Symptoms Checklist) a FAQ (dotazník funkčního stavu). Paní ing. Beata Wolfová adekvátně využila doporučený postup pro adaptaci cizojazyčného nástroje, tj. jeho překlad, zpětný překlad a vyřešení rozdílů, které se případně objevily. V následujícím zpracování výsledků podrobné statistické analýzy získaných dat se autorka DP věnuje také komparaci své verze dotazníku se zjištěními mezinárodních výzkumů, zabývá se jeho

validitou, reliabilitou, analýzou diskriminační a obtížností jednotlivých položek. Závěrem empirické části předkládá stručný návrh pro administraci tohoto diagnostického nástroje. Předposlední kapitolou DP je obsáhlá diskuse, v níž paní ing. Beata Wolfová provádí srovnání svých výsledků s obdobnými světovými studii, jež byly v práci s EBIQ uskutečněny. Závěrem a shrnutím a přehledem literatury diplomová práce končí a následují již zmíněné seznamy obrázků, tabulek, grafů a přílohy (součástí je i korespondence s autorem dotazníku EBIQ, prof. T. W. Teasdalem).

K diplomové práci paní Ing. Beaty Wolfové nemám žádné připomínky, a to jak z hlediska formálního, tak i obsahového. Naopak je nutné vyzvednout skutečnost, že autorka – na rozdíl od pouhého opisování faktů, jak se většinou rozsáhle v teoretických úvodech DP děje – myšlenkově literární materiál zpracovává a připravuje si tak východiska pro svou další výzkumnou práci v následující empirické části diplomové práce. Také je zapotřebí podtrhnout aktuální komunikaci s původním autorem nástroje EBIQ, jež stále pracuje na jeho vývoji.

Diplomovou práci plně doporučuji k obhajobě, neboť splňuje všechny požadavky, které jsou kladeny na práce tohoto druhu a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze 22. 8. 2012

Petr Kulišťák